

Inscripció

Per a inscriure-us-hi cal que empleneu el formulari <http://www.iec.cat/jornades/masia2019.asp> que trobareu al web del congrés <http://icea.iec.cat/jornades/masia2019.asp> junt amb més informació. També al web de la ICEA <http://icea.iec.cat/>

- Inscripció general: 50 €
- Inscripció reduïda: 30 €
(socis d'entitats col·laboradores, estudiants, jubilats i aturats)
- Forma de pagament transferència i targeta de crèdit (el formulari inclou la informació per a fer el pagament)
- Període d'inscripció: fins l'11 de març de 2019.

SORTIDES CONGRÉS

Dissabte, 16 de març

Visita al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí, per gentilesa de:

Activitats Congrès

Com activitat paral·lela al congrés hem organitzat un seguit de sortides al llarg del primer semestre 2019. Hem distribuït sortides tot cercant d'il·lustrar com la diversificació geogràfica ha configurat diferents tipologies edificatòries així com els processos històric soferts.

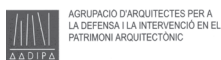
En les sortides no ens limitem a la visites de masies escollides pel seu valor patrimonial sinó que pretenem conèixer els diferents processos productius que sustentaven els masos i com s'estan adaptant als requeriments actuals. Es tracta de copsar els valors d'escala territorial i social propis del mas de Catalunya.

Per a més informació sobre les activitats consulteu el programa de sortides a la pàgina web del congrés <http://congres-masia-territori.espais.iec.cat/> i de facebook: Congrés Masia i Territori

Entitats patrocinadores

Entitats col·laboradores

Contacte:

ICEA. Institut d'Estudis Catalans
Carrer del Carme, 47 - 08001 Barcelona
www.congres-masia-territori.espais.iec.cat
congresmasia.iec@iec.cat
#congresmasies

MASIA I TERRITORI

II Congrès del Món de la Masia:
«Una mirada de futur al territori rural català»

Organitza

Institut d'Estudis Catalans

PROGRAMA

13, 14 i 15 de març de 2019
Institut d'Estudis Catalans
(c. del Carme 47, Barcelona)

MASIA I TERRITORI

El **II Congrés del Món de la Masia** és un congrés que es va celebrar el 13 i 14 de març de 2019 a Prat de la Riba i a sala Pi i Sunyer de l'IEC (c. del Carme, 47, de Barcelona) amb el títol «Una mirada de futur al territori rural català».

Estem vivint una etapa de grans canvis amb grans novetats tant en el camp tecnològic, ideològic, com mediambiental que, indubtablement, tenen una forta incidència en la nostra vida que no podem ignorar. En aquest context és fonamental l'estudi de les nostres arrels per poder adaptar-nos-hi i cercar alternatives.

El II Congrés del Món de la Masia «Una mirada de futur al territori ruralk català» vol aprofundir en l'estudi d'un dels elements clau en l'ocupació del territori català, la masia, però també vol continuar amb l'anàlisi dels territoris rurals, com es va fer ara fa tres anys durant les tres jornades del 1r Congrés.

Continuen obertes moltes de les qüestions que llavors ens vàrem plantejar: com podem integrar aquelles velles construccions en la dinàmica econòmica, social i mediambiental actual? Quins models de gestió del territori destaquen avui? Quin paper poden tenir les estructures tradicionals en les noves pautes de desenvolupament que es van discutir? Quin és el paper de les administracions locals i com ha de ser la «governança» per a permetre la recuperació d'uns territoris i d'unes estructures productives marginades dels beneficis de la industrialització?

A aquelles preguntes, s’hi han afegit altres de noves, conseqüència de les preocupacions amb més ressò. El comportament demogràfic dels indrets amb risc de despoblament se situa, ara, dins l’agenda política, en una posició rellevant i ens obliga a preguntar-nos com podem fer-hi front. El canvi climàtic està afectant el model econòmic i cal redefinir les activitats en el territori rural. Les dones guanyen protagonisme en totes les esferes socials, i també això ens porta a qüestionar la seva posició en el món rural.

La primera jornada d’aquest congrés s’orienta cap al tractament de la tecnologia, el canvi climàtic, la demografia i, molt específicament, el paper de la dona.

La segona tractarà els elements materials, constructius i legislatius per a obrir un debat sobre la seva idoneïtat i exposar casos concrets. Es prestarà també una atenció especial al paper dels agents territorials i les entitats locals.

La darrera jornada oferirà una mirada al futur que inclourà la innovació territorial, l’emprenedoria i les oportunitats polítiques i dinàmiques territorials sostenibles.

A les comunicacions i pòsters, s’hi han afegit les presentacions de projectes que s’estan duent a terme.

Volem donar la veu als protagonistes i aconseguir, entre tots, revitalitzar el món rural català amb una mirada de futur.

Us hi esperem!

II Congrés del Món de la Masia: «Una mirada de futur al territori rural català»

13, 14 i 15 de març de 2019. Sala Prat de la Riba i sala Pi i Sunyer de l'IEC (c. del Carme, 47, de Barcelona)

Dimecres 13 de març

SESSIÓ DE MATÍ
9.00-9.30 h. Recepció i lliurament de la documentació
9.30-10.00 h. Inauguració a càrrec de Teresa Jordà, consellera del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya; de Joandomènec Ros i Aragonès, president de l'IEC, i de Jordi Sala i Casarramona, president de la ICEA. Presentació del congrés: Assumpta Serra i Clota, coordinadora del congrés

10.00-10.40 h. Conferència inaugural: **Servitització territorial**, a carrer de Yancy Vaillant, catedràtic especialista en emprenedoria rural de la Toulouse Business School.

10.40-10.50 h. Presentació dels pòsters exposats al claustre i inauguració de l'Exposició **LA MASIA CATALANA** amb imatges del fons de l'Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya, coorganitzada pel Centre Excursionista de Catalunya i el Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Barcelona

10.50-11.10 h. Pausa i cafè

Bloc: **DEMOGRAFIA, DONES I JOVES**

11.10-11.30 h. Conferència: **Una aproximació als canvis demogràfics de la ruralia catalana des de començaments del segle XXI**, a càrrec de Joaquín Recaño Valverde, del Centre d'Estudis Demogràfics de la Universitat Autònoma de Barcelona.

11.30-12.00 h. Comunicacions. Presentació a càrrec de Joaquín Recaño

12.00-13.00 h. Exposició de projectes: **COWOCAT RURAL: el coworking com a eina de desenvolupament rural** a càrrec de Begoña García Barco, gerent del Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques Ribera d'Ebre - Terra Alta(CIS), i Jaume Bages Jansà, coordinador del projecte Cowocat Rural. **ODISSEU: retorn de talent jove al món rural i Viure a Rural**, a càrrec de Mireia Font Gras, gerent del consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya i Teresa Castellà Gardella, tècnica del consorci Gal Alt Urgell-Cerdanya **Programa de dones del món rural i marítim de Catalunya 2016-2020. DARP-Institut Català de les Dones**, a càrrec de Dolores Jiménez Roca.

13.00-13.40 h. TAULA RODONA: **L'administració local aposta per un territori viu, actiu i sostenible**.

Moderador: Joan Antoni Solans Huguet, arquitecte, membre de l'IEC
Participants:Amador Marqués Atès, alcalde de Bossòst (Lleida), president de l'àmbit de Territori, Sostenibilitat i Serveis urbans de Federació de Municipis
Carles Banús Puigivila, alcalde de Tavèrnoles i responsable de la comissió de petits municipis de l'ACM
M. Carmen Freixa Bosch, presidenta de l'Associació de Micropobles de Catalunya i alcaldessa de Vallfogona del Ripollès.
Xavier Forcadell i Esteller, coordinador General de la Diputació de Barcelona i Secretari Municipal.

13.40-14.00 h. Debat

SESSIÓ DE TARDA
Bloc: **NOVES TECNOLOGIES I SOSTENIBILITAT**
15.45-16.05 h. Conferència: **Per què el canvi climàtic és un problema?**, a càrrec de Josep Enric Llebot Rabagliati, del Departament de Física de la UAB i secretari general de l'IEC.

16.05-16.45 h. Comunicacions. Presentació a càrrec de Roser Maneja Zaragoza, ambientòloga del COAMB i investigadora de l'ICTA (UAB)

16.45-17.00 h. Exposició de pòsters i pausa de cafè

17.00-18.00 h. Exposició de projectes: **ENFOCC: Energia, Forest i Canvi Climàtic**, a càrrec d'Àngels Guiteres Benet, gerent de l'Associació Leader Ripollès, Ges i Bisaura i Núria Verdaguer Dot, coordinadora del projecte ENFOCC.

LIFE CLINOMICS.eOportunitats i reptes de l'economia local i la societat, per adaptar-se al canvi climàtic, Unió de Pagesos,Diputació Barcelona i l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, a càrrec de David Vivet Tafià, tècnic d'Unió de Pagesos.

Projecte BIOS. La natura crea cultura. Energies renovables per al desenvolupament rural sostenible d'Ecotallers, cooperariva, a càrrec de Francesc Miret Rodrigo

18.00-18.20 h Debat

Bloc: **NOVES TECNOLOGIES I SOSTENIBILITAT**

18.20-18.40 h. Conferència: **La recerca en agroalimentació**, a càrrec d'Anna Gras Moreu, directora de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona.

18.40-19.45 h. Comunicacions. Presentació a càrrec de Joan Simó Cruanyes, Fundació Miquel Agustí i professor de l'Escola d'Agricultura de Barcelona

19.45-20.05 h. Exposició de projectes: **BCN Smart Rural. Gestió integral de l'espai agrari i estratègia intel·ligent de reconexió camp-ciutat**, a càrrec de Sònia Callau Berenguer, cap de la Unitat de Suport als Espais Agraris de l'Àrea de Territori i Sostenibilitat. Diputació de Barcelona **Viure de l'aire del cel: un exemple d'apropiació social de la tecnologia eòlica**, a càrrec de Dr. Pep Puig i Boix, enginyer industrial

20.05-20.30 h. Debat

Dijous 14 de març

SESSIÓ DE MATÍ
Bloc: **L'EDIFICI DE LA MASIA**
09.00-09.40 h. Conferència: **La protecció, la conservació i difusió del patrimoni arquitectònic**, a càrrec d'Elena Belart Calvet, Cap del Servei de Patrimoni Arquitectònic, Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

a) Història i evolució constructiva de l'edifici de la masia

09.40-11.00 h. Comunicacions. Presentació a càrrec d'Assumpta Serra Clota, historiadora i arqueòloga, especialista en l'estudi de l'edifici del mas-masia.

11.00-11.30 h. Exposició de pòsters i pausa de cafè

11.30-12.00 h. Debat

b) Nou usos de la masia: Rehabilitacions i materials

12.10-13.30 h. Comunicacions. Presentació a càrrec de Joan Ramon Rossell Amigo, del Laboratori de Materials (UPC)

13.30-14.00 h. Debat

SESSIÓ DE TARDA
Bloc: **REGULACIÓ DSE LES MASIES**

15.45-16.15 h. Conferència: **Pros i contres dels catàlegs de masies, cases rurals i altres construccions**, a càrrec de Lupe Serraima Milian, arquitecta referent de catàlegs de masies del Servei d'urbanisme de la Diputació de Barcelona (GSHUA)

16.15-16.55 h. Comunicacions. Presentació a càrrec de Jordi Xiques Triquell, del Grup de Recerca d'Edificació i Patrimoni (UPC)

16.55-17.15 h. Exposició de pòsters i pausa de cafè

17.15-17.45 h. Comunicacions (continuació)

17.45-18.00 h. Debat

18.00-20.00 h. Taula Rodona: **Reptes de futur: una necessitat de país**
Moderadora: Neus Montllor Rico, professora de geografia de la UdG i Consultora d'Arrels a taula
Temes i ponents
«Les dones». Rosa Pruna Esteve, expresidenta COPA (Brussel·les) i exsecretària general d'AFAMMER
«Transició enerègica a municipis i comarques de Catalunya: TE 21

MIC». Ramon Sans Rovira, enginyer industrial expert i impulsor de la Transició energètica, i autor de TE21 MIC
«Nova llei d'espais agraris». Antonio Enjuanes Puyol, subdirector general d'infraestructures rurals del DARP
«Patrimoni rural construït: museïtzació? Turisme de qualitat». Proposta del Departament Cultura i Patrimoni (representant per determinar)

20.00h.

Presentació de la visita prevista pel 16 de març (dissabte) al Museu de la Vida Rural de la Fundació Carulla, a l'Espluga de Francolí, a càrrec de Gemma Carbó Ribugent, directora del museu.

Divendres 15 de març

SESSIÓ DE MATÍ
Bloc: **INNOVACIÓ TERRITORIAL I EMPRENEDORIA**
09.00-09.40 h. Conferència: **Territorialitat: globalització i sostenibilitat**, a càrrec de Xavier Bauliès, responsable de recerca i innovació del Tes
09.40-10.00 h. Comunicacions. Presentació a càrrec de Bernat Vilarasau Alsina. Exgerent del Consorci del Lluçanès. Ajuntament de Vic
10.00-10.40 h. Exposició de projectes: **Col·labora x Paisatge, de LEADER. Construccions de pedra seca. Desenvolupament rural a través del paisatge i la col·laboració ciutadana** a càrrec de Jordi Terrades Buriol, gerent de l'Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona-Oriental de Catalunya i Maite Oliva Alsina, coodinadora del projecte **Priorat-Montsant-Siurana, mosaic Mediterrani, paisatge cultural agrícola. Candidatura de la comarca del Priorat a la llista de Patrimoni Mundial de la UNESCO, en la categoria de paisatges culturals**, a càrrec de l'Associació Prioritat.

10.40-10.50 h. Debat

10.50-11.10 h. Exposició de pòsters i pausa de cafè

Bloc: **TURISME I PRODUCCIÓ DE SERVEIS**

11.10-11.30 h. Conferència: **El turisme rural: nous usos per a espais tradicionals**, a càrrec d' Ester Noguera Junc, professora de gestió hotelera i turística d'EUHT (UdG)

11.30-13.20 h. Comunicacions. Presentació a càrrec de Ramon Serrat Mulà, del Centre d'Estudis Tècnics i Turístics. Universitat de Barcelona. CETT-UB

13.20-13.40 h. Exposició de projectes: **El turisme rural i cultural com a eina de pedagogia territorial i d'enfortiment comunitari**. presentat per l'Associació Territori de masies

13.40-14.00 h. Debat

SESSIÓ DE TARDA
Bloc: **POLÍTIQUES, PLANS I PROGRAMES NACIONALS**
15.45-16.05 h. Conferència: **Caracteritzant la intervenció pública en el desenvolupament rural a Catalunya**, a càrrec d'Isabel Salamaña Serra, del Departament de Geografia de la UdG

16.05-17.15 h. Comunicacions. Presentació a càrrec de Lourdes Viladomiu Canela, de la UAB

17.15-17.55 h. Exposició de projectes: **LEADER: Innovació en el medi rural**, a càrrec de Secundino Caso Ruíz, president de la "Red Española de Desarrollo Rural", Gemma Estany Ferrer, coordinadora tècnica de l'Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya i Carles Luz Muñoz, president de l'Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya **La xarxa europea d'accés a la terra: trajectòria i reptes**. Presentat per Xarxa de Custòdia del Territori

17.55-18.20 h. Debat

18.20-18.50 h. Conferència de clausura a càrrec de Dionís Guiteres Rubió, vicepresident primer Diputació Barcelona.

18.50-19.00 h. Cloenda, a càrrec de Jordi Sala i Casarramona, president de la ICEA. i representants de les entitat patrocinadores

SORTIDA DEL CONGRÉS

Dissabte, 16 de març. Sortida al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí